

**HOGE RAAD VOOR
DE ECONOMISCHE
BEROEPEN**

North Gate III 5^e verdieping
Koning Albert II-laan 16 - 1000 Brussel
Tel. 02/206.48.71 Fax 02/201.66.19
E-mail : CSPEHREB@skynet.be

**Advies van 18 juni 2002, gewezen bij hoogdringendheid,
omtrent de problematiek van het co-commissariaat,
besproken in de Commissie voor de Financiën en voor de
Economische Aangelegenheden van de Senaat**

bijlage XII

Aan de Heer Prof. Paul DE GRAUWE
Voorzitter van de Commissie voor de
Financiën en voor de Economische
Aangelegenheden van de Senaat
Natieplein 1
1009 Brussel

Brussel, 18 juni 2002

Geachte Heer Voorzitter,

In het kader van de werkzaamheden van de Commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden van de Senaat werd naar aanleiding van amendementen neergelegd door de Heer Senator François ROELANTS DU VIVIER de problematiek van het co-commissariaat aangekaart.

Tegemoetkomend aan uw verzoek, treft U hierna een aantal vaststellingen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen aan. Rekening houdend met de ingeroepen hoogdringendheid, beperkt dit advies zich tot het aansnijden van de hoofdlijnen van de problematiek van het co-commissariaat alsook van een aantal technische vragen die van belang zijn en inherent aan dergelijk voorstel verbonden. Voorliggend advies wenst naar aanleiding van het debat dat gevoerd wordt in uw Commissie, een aantal elementen aan te reiken die terzake nuttig kunnen zijn.

De Hoge Raad is een onafhankelijk orgaan waarvan de leden door de Koning worden benoemd. Hij heeft de wettelijke opdracht¹ bij te dragen tot de ontwikkeling van het op de economische beroepen toepasselijk wettelijk en reglementair kader door het versterken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan het Parlement, de Regering en aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen (bedrijfsrevisoren, accountants, belastingconsulenten, erkende boekhouders en erkende boekhouder-fiscalisten).

De leden van de Hoge Raad wensen uw aandacht te vestigen op het belang en het vernieuwend karakter van de bepalingen in het wetsontwerp die betrekking hebben op het versterken van de onafhankelijke positie van de commissaris(-revisoren) in het kader van hun wettelijke controleopdracht van de jaarrekeningen.

Er mag bovendien worden opgemerkt dat het wetsontwerp volledig in overeenstemming is met de Europese aanbeveling terzake die in mei 2002 werd aangenomen. Te informatieven titel, deze benadering (een verbod tot verrichten van bepaalde prestaties opgenomen in een lijst die zowel kan aangevuld als afgezwakt worden) stemt eveneens overeen met deze die terzake in november 2000 door de *Securities and Exchange Commission* voor een aan een Amerikaanse beurs genoteerde vennootschap, werd weerhouden.

In dat perspectief rijst de vraag of het starten van een dergelijk fundamenteel debat omtrent het co-commissariaat, de goedkeuring door de Senaat van dit wetsontwerp, gemeenzaam wetsontwerp "*corporate governance*" genoemd, niet zal vertragen terwijl het wetsontwerp (zoals de Kamer het heeft goedgekeurd) juist toelaat een antwoord te bieden aan de bezorgdheid van de parlementsleden en de Regering om de onafhankelijke positie van de commissaris(-revisor) op zeer korte termijn te verbeteren.

1. Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54 van de Wet 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

Wat meer is, de problematiek van het co-commissariaat zoals deze wordt bediscussieerd in de schoot van de Commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden van de Senaat kan als innoverend worden bestempeld zelfs als het waar is dat deze oplossing op heden slechts wordt gevolgd in twee Lidstaten van de Europese Unie, met name Frankrijk en Denemarken.

Wat de situatie *de lege lata* betreft, in België verhindert niets dat vennootschappen op vrijwillige basis een college van commissarissen benoemen. Dit is op heden het geval bij één vennootschap op acht genoteerd aan Euronext Brussel. Wat de autonome overheidsbedrijven betreft, deze zijn wettelijk gehouden om een college van commissarissen te benoemen.

Wat de ervaring met het co-commissariaat betreft, weze het in België of in het buitenland, wijst niets er op te kunnen besluiten dat het co-commissariaat in bepaalde vennootschappen zou toelaten, wanneer deze laatste bijkomende taken verricht, het onafhankelijk statuut van de commissaris te verbeteren. Het past terzake te benadrukken dat het koppelen van de verplichting om een co-commissariaat in te richten wanneer bijkomende opdrachten worden verricht *de facto* leidt tot de erkenning dat de oriëntatie van de Europese aanbeveling van mei 2002 niet toelaat op een gepaste wijze tegevoet te komen aan het probleem van de onafhankelijkheid van de wettelijke controleur van de jaarrekening bij het presteren van bijkomende taken.

De verplichting tot inrichting van een co-commissariaat in bepaalde vennootschappen geeft aanleiding tot een aantal delicate technische vragen waarvoor het past een gedetailleerde analyse uit te voeren vooraleer te opteren, in voorkomend geval, om de controle tot twee commissarissen in één entiteit uit te breiden. Bij wijze van voorbeeld kunnen volgende vragen worden opgeworpen:

- Welke vennootschappen worden onderworpen? De vennootschappen die beschikken over een ondernemingsraad (ongeveer 2.400 vennootschappen), de beursgenoteerde vennootschappen (ongeveer 150 vennootschappen) of alle vennootschappen die een commissaris moeten benoemen (ongeveer 13.000 vennootschappen)?
- Hoe lang duurt het mandaat van de tweede commissaris? Moet dit worden aangepast aan het mandaat van de eerste of is het voor drie jaren die starten vanaf de verrichting van de “non-audit” prestaties door de eerste?
- Gedurende hoeveel jaar is het verplicht over een co-commissariaat te beschikken? Eindigt deze verplichting bij het einde van het mandaat van de eerste commissaris?
- Wat zijn de modaliteiten van de benoeming (al dan niet oproepen van een algemene vergadering, termijnen waarbinnen de benoeming moet gebeuren, al dan niet bijkomende kosten verbonden aan de benoeming)?
- Als een verband wordt gelegd met de “non-audit” prestaties, wie zal toezien of er al dan niet “non-audit” prestaties aan de vennootschappen werden verstrekt? Wie draagt de verantwoordelijkheid wanneer deze verplichting niet wordt nageleefd?
- Wat is de aansprakelijkheid van elke commissaris? Betreft het een hoofdelijke of een gedeelde aansprakelijkheid?

Het betreft hier een aantal zeer delicate vragen die in een volledig nieuw perspectief moeten worden belicht.

De leden van de Hoge Raad laten, in het licht van het boven vermelde, de mogelijkheid om de problematiek van het co-commissariaat in een afzonderlijk wetsvoorstel te behandelen, aan uw oordeel. Deze benadering kan de leden van de Commissie toelaten een aantal hoorzittingen met belangstellende partijen te houden en aan instituten, zoals de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, desgevallend, te vragen alle gewenste informatie over deze “onontgonnen” materie te vergaren.

De Hoge Raad blijft te uwer beschikking voor ieder technisch advies dat U terzake wenst in te winnen.

Met de meeste hoogachting,

Jean-Paul SERVAIS
Voorzitter